

W poszukiwaniu klasztornego księgozbioru supraskiego

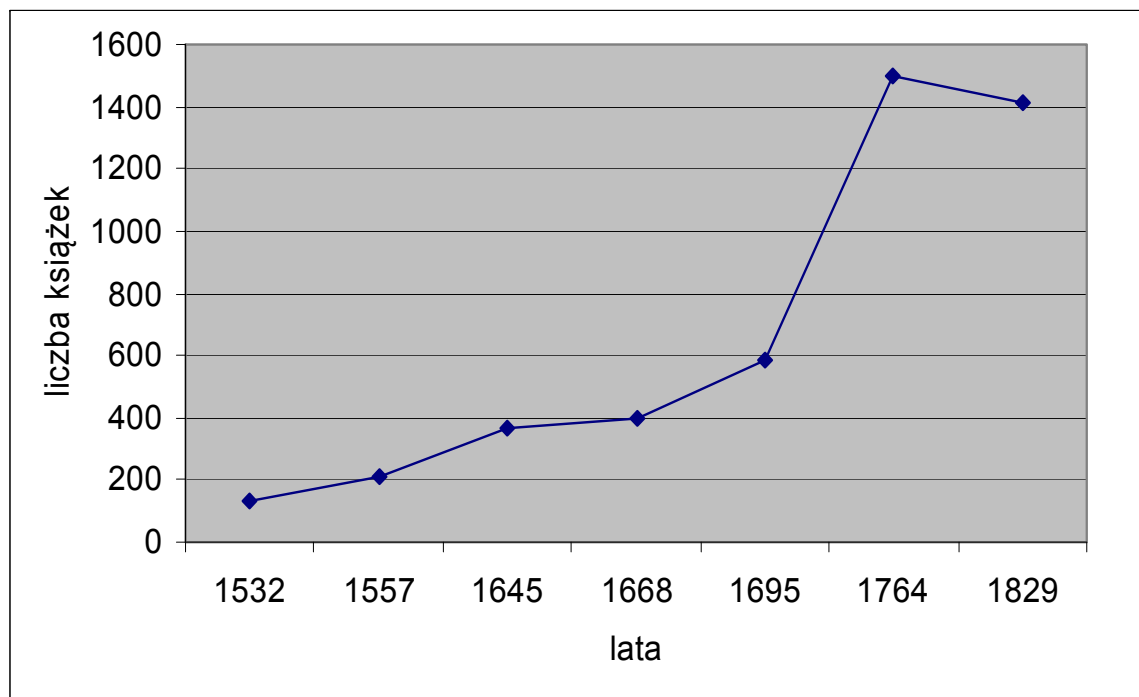
Stan badań i perspektywy badawcze

dr Katarzyna Zimnoch
Uniwersytet w Białymstoku

Historia biblioteki klasztoru supraskiego

- XV/XVI - powstanie monasteru, (inwentarze z lat 1532,1557)
- 1635 (1601) – przyjęcie reguły zakonnej św. Bazylego Wielkiego, powstanie drukarni (inwentarze z lat 1645, 1668, 1695, 1764)
- 1795-1807 - pod zaborem pruskim: konfiskata majątku; zamknięcie drukarni,
- 1807-1918 - pod zaborem rosyjskim: część pomieszczeń zajęta na cele wojskowe; następnie przez fabrykanta Wilhelma Zacherta; kasata unii kościelnej; **wywiezienie księgozbioru do Wilna, (inwentarze z lat: 1819, 1829 i 1836; 1882, 1886)**
- po I wojnie światowej - gmachy pod zarządem państwowym; szkoła rolnicza; działalność wychowawczo-oświatowa

Historia biblioteki klasztoru supraskiego

- **inwentarze klasztoru**

XVI w. (1532, 1557)

XVII w. (1645, 1668, 1695)

XVIII w. (1764)

XIX w. (1819, 1829 i 1836;
1882, 1886)

Wykres 1. Wielkość księgozbioru klasztoru supraskiego od XVI do XIX w.

Cel prowadzenia badań

- lepsze poznanie księgozbioru (dedykacje rękopiśmienne, zapisy, notatki, oprawy)
- odtworzenie jest ważne, zwłaszcza jeśli księgozbiór został znacznie rozdzielony i nieznane są losy wszystkich egzemplarzy
- pozwoli ukazać losy księgozbioru i poszczególnych książek
- rola inwentarzy i znaków proveniencyjnych

Losy księgozbioru

- badania nad losami księgozbioru:

- Nadieżda Morozowa
- Sergiusz Temczin
- Nikołaj Nikołajew
- Larysa Szczawińska
- Antoni Mironowicz
- Józef Maroszek

- badania proveniencyjne i archiwalne

Rozpraszenie księgozbioru

- wypożyczenia (XVI-XIX)
- zniszczenia wojenne (XVII w., XIX w.)
- wywiezienie księgozbioru do Wilna (1877-1880)

Przykłady

- XVI w. – wypożyczenia (Jerzy Chodkiewicz, Maciej Strykowski);
- XVII w. – wypożyczenia (Janusz Radziwiłł)
 - zniszczenia wojenne („Moskwa wzięta”);
- XIX w. – wypożyczenia (Michał Bobrowski, Antoni Sosnowski, Ignacy Daniłowicz, Paweł Dobrochotow, Ignacy Kułakowski);

Miejsca przechowywania książek z biblioteki supraskiej – po 1877 r.

- **Litwa** (Biblioteka Akademii Nauk Litwy im. Wróblewskich w Wilnie, Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego),
- **Rosja** (Państwowe Muzeum Historyczne w Moskwie, Rosyjska Biblioteka Państwowa w Moskwie, Rosyjskie Państwowe Archiwum Akt Dawnych w Moskwie, Biblioteka Rosyjskiej Akademii Nauk w Petersburgu, Rosyjska Biblioteka Narodowa w Petersburgu, Archiwum Petersburskiego Instytutu Historii Rosyjskiej Akademii Nauk Petersburgu),
- **Ukraina** (Biblioteka Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie),
- **Grecja** (Biblioteka Monasteru Chilandar na Świętej Górze Athos w Grecji),
- **Słowenia** (Narodowa i Uniwersytecka Biblioteka w Lublanie)

Miejsca przechowywania książek z biblioteki supraskiej

TYTUŁ KSIĄŻKI	OBECNE MIEJSCE PRZECHOWYWANIA	KATALOG BIBLIOTEKI SUPRASKIEJ Z 1829 R.
J. Willichius, <i>Commentarius anatomicus, in quo ets omnium partium corporis humani diligens enumeratio; Item De locustis dialogus</i> , Strasburg 1544.	Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego	dział „Filozofowie, matematycy, fizycy, medycy”, poz. 42
L. Fuchsius, <i>Paradoxorum medicinae libri tres</i> , Paryż 1546.	Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego	dział „Filozofowie, matematycy, fizycy, medycy”, poz. 43
J. Flavius, <i>Fla. Iosephi De bello Iudaico libri septem; De antiquitatibus contra Appionem Grammaticum libri duo; Et De imperatrice ratione liber unus...</i> , Lugduni 1528.	Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego	dział „Historycy”, poz. 108

Miejsca przechowywania książek z biblioteki supraskiej

TYTUŁ KSIĄŻKI	OBECNE MIEJSCE PRZECHOWYWANIA	KATALOG BIBLIOTEKI SUPRASKIEJ Z 1829 R.
Haymo (episcopus Halberstadiensis), <i>D. Haymonis episcopi Halberstatten Homiliarum nunc tertio diligentissime excusarum pars hiemalis; Additi sunt sermones aliquot pulcherrimi eiusdem Haymonis in epistolas canonicas omnibus iam iterum ab initio ad ipsa archetya diligentissime collatis....</i> , Kolonia 1534.	Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego	dział „Księgi kaznodziejskie”, poz. 120
Antoni Broickwy a Königstein, <i>Postillae, sive enarrationes in Epistolas et Evangelia, quae diebus feritatis per totius anni circulum in Ecclesia proponuntur</i> , Kolonia 1549.	Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego	dział „Księgi kaznodziejskie”, poz. 118
Cyriacus Lentulus, <i>Cyriaci Lentuli Augustus, sive de convertenda in monarchiam republica</i> (1645 r.),	Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego	dział „Historycy”, poz. 111

Miejsca przechowywania książek z biblioteki supraskiej

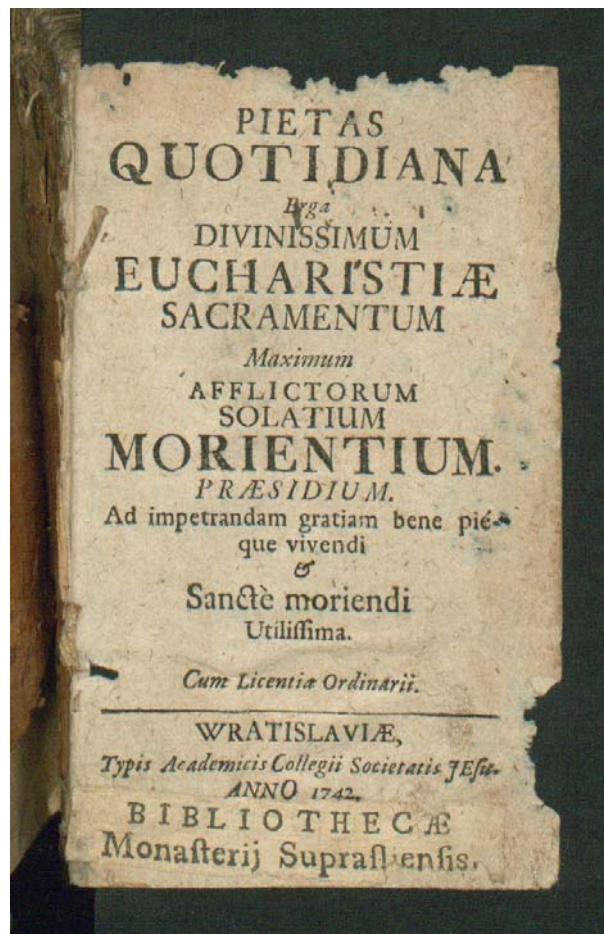
TYTUŁ KSIĄŻKI	OBECNE MIEJSCE PRZECHOWYWANIA	KATALOG BIBLIOTEKI SUPRASKIEJ Z 1829 R.
Jan Morawski, <i>Quaestiones de Deo Uno et Trino...</i> , Kalisz 1674.	Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy	dział „Teologowie”, poz. 74
F. Molindes, <i>Pietas quotidiana erga divinissimum Eucharistiae sacramentum</i> , Wrocław 1742.	Biblioteka Jagiellońska w Krakowie	dział: „Księgi ascetyczne”, poz. 187
Kazimierz Jan Wojsznarowicz, <i>Orator polityczny...</i> , Kraków 1684.	Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego	dział „Literatura”, poz. 1

Księgozbiór biblioteki supraskiej w świetle inwentarza z 1829 r.

głego. —
§. 12. Biblioteka. — Książca z Alkincem na Du-
gim piętne pod A. XVIII. na Bibliotekę dopiero jest pro-
wieszona, której wstępnie rozpisanie pod s. y. opisaliśmy.
Dopiero to było przedział należą, że do niej wnieśli
by książki sta-

Książki z biblioteki supraskiej w zbiorach polskich

Ślady biblioteki supraskiej na Podlasiu

- Katalog biblioteki z lat 1886-1913
- „Dziennik Białostocki” nr 26, 8 maja 1919 r.